

Zaujímavé nálezy z Molpíra

Železná doba je obdobie ľudstva, kedy človek začal na výrobu pracovných nástrojov a zbraní používať železo. Na Slovensku delíme toto obdobie na halštatské (staršia doba železná) a laténske (mladšia doba železná). Železná doba nasleduje po dobe bronzovej a končí ňou pravek.

Predstavte si, že už veľmi dávno, pred 2 500 rokmi, si ľudia dokázali vyrábať z kovu rôzne nástroje. Výroba železných nástrojov umožnila výrazný posun v dejinách ľudstva, pretože si s nimi uľahčovali život. Aj na hradisku Molpír sa našli predmety vyrobené z bronzu, železa, zvieracích kostí, parohoviny, kameňa, ale tiež jantáru a skla, ako aj iného materiálu.

ÚLOHA: Viete ku každému predmetu priradiť jeho názov a doplniť materiál, z ktorého bol vyrobený? Vyberte z nasledujúcich možností: ŠATOVÉ SPÍNADLÁ, KULTOVÁ NÁDOBA, SKÝTSKY ČAKAN, ZUHOĽNATENÉ ŠNÚRKY, NÁRAMKY, BRONZ, KERAMIKA, VLNA.

Názov predmetu:

Materiál:

Názov predmetu:

Materiál:

Názov predmetu:

Materiál:

Názov predmetu:

Materiál:

Názov predmetu:

Materiál:

Zdroj: Hradisko Smolenice-Molpír a jeho stredoeurópsky význam (archeologiask.sk); © Richard Watzka / DAPHNE

Zaujímavé nálezy z Molpíra

RIEŠENIE:

Náramky
bronz

Šatové spínadlá
bronz

Zuholnatené šnúrky
vlna

Kultová nádobka
keramika (hlina)

Skýtsky čakan
bronz

Zdroj: Hradisko Smolenice-Molpír a jeho stredoeurópsky význam (archeologiask.sk); © Richard Watzka / DAPHNE

Solitérne stromy

ÚLOHA 2: Doma si vyfarbíte mandalu solitérneho duba. Našli ste jeho obyvateľov?

Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

Solitérne stromy

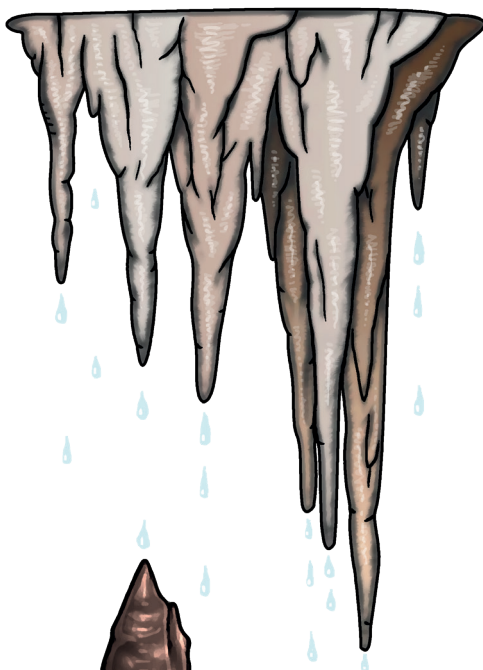
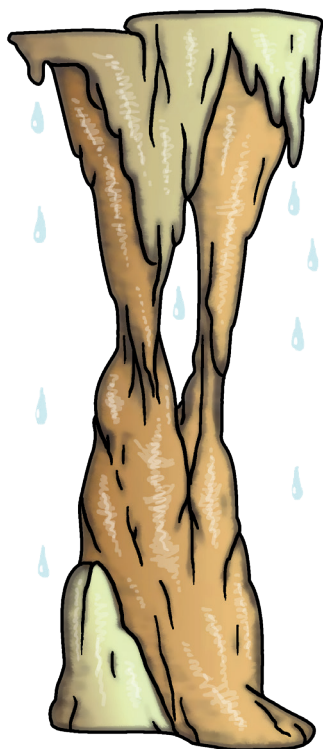
RIEŠENIE ÚLOHY 2:

Veverica, larva roháča, vtáčik a jeho hniezdo, líška.

Jaskyne a netopiere

Na Slovensku sa vyskytuje viac ako 7 100 jaskýň, ktoré vznikli rôznym spôsobom. Každá jaskyňa, ktorá je na Slovensku sprístupnená verejnosti, má niečo špecifické. Pre jaskyňu Driny sú typické sintrové záclony so zúbkovitým, pílkovitým lemovaním (sintrom sa rozumie svetlá hornina, ktorá vznikla vyzrážaním uhličitanu vápenatého). Táto forma výzdoby sa v takom množstve nenachádza v žiadnej inej slovenskej jaskyni. Rôzne farby sintrovej výzdoby sú spôsobené prímiesami železa, horčíka a mangánu. Miestami badať aj zelenú farbu, ktorá reprezentuje jedinú flóru v jaskyni (riasy a machy). Pri návšteve každej jaskyne môžete pozorovať rôzne druhy kvapľov ako napríklad stalaktity, stalagmity a stalagnáty.

ÚLOHA 1: Ako vznikajú kvaple a ako si zapamätať ich názvy? Stalak**T**it – visí zhora ako písmeno T a je dutý, stalag**M**it rastie zdola a je plný. Stalag**N**át ich spája. Teraz už určite viete, ako ktorý z kvapľov správne pomenovať. Spojte každý kvapleľ s jeho správnym názvom:

STALAGMIT
STALAKTIT
STALAGNÁT

Kvaple sú sintrové útvary, ktoré vznikajú vyzrážaním minerálneho obsahu zo stekajúcej alebo kvapkajúcej krasovej vody.

Zaujímavosť:

Viete o slovenskom kvapľovom zázraku prírody? Asi 34 m vysoký a približne 2 000 ton vážiaci kvapleľ sa nachádza priamo v Krásnohorskej jaskyni.

Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

Jaskyne a netopiere

Noční lovci

Doteraz sa v jaskyni zistilo 11 druhov netopierov. Najpočetnejší je **podkovár malý** (*Rhinolophus hipposideros*). Z ďalších druhov sa tu vyskytuje **podkovár veľký** (*Rhinolophus ferrumequinum*), **netopier obyčajný** (*Myotis myotis*), **uchaňa čierna** (*Barbastella barbastellus*), či **ucháč svetlý** (*Plecotus auritus*).

Objavný komín slúži netopierom ako prirodzený vchod do jaskyne. U nás žijúce druhy netopierov sú hmyzožravé. Z dôvodu nedostatku potravy zimu prekonávajú pomocou spánku – tzv. hibernácie. Ich životné funkcie sa spomalia a veľmi často zimujú práve v jaskyniach.

Podkovár malý

Podkovár veľký

Ucháč svetlý

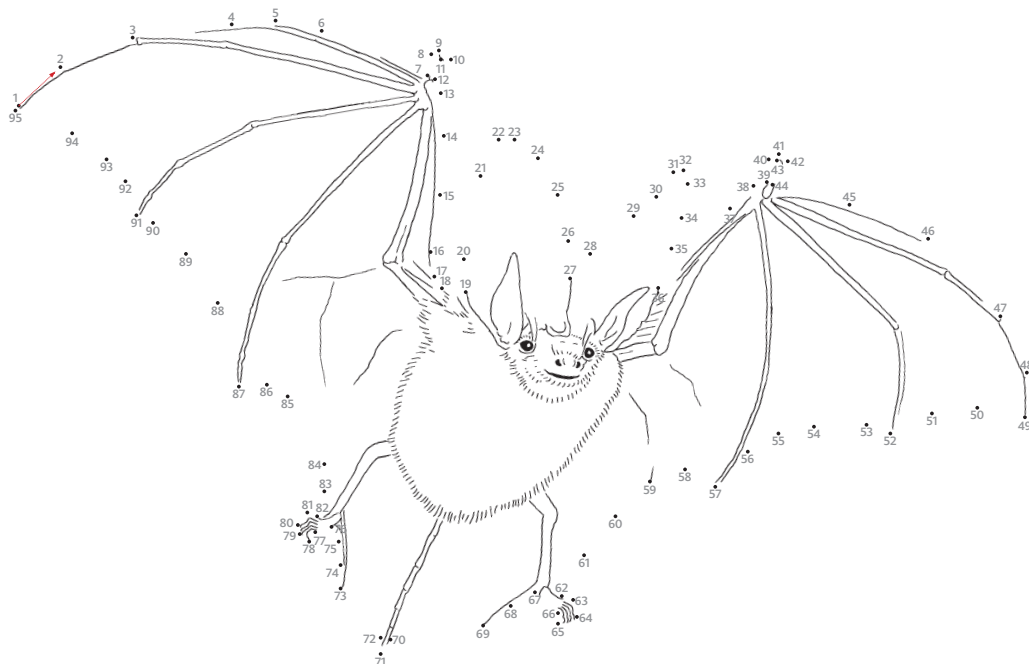

Uchaňa čierna

Netopier obyčajný

ÚLOHA 2: Spojte čísla od 1 do 95 a objaví sa vám jeden zo spomínaných druhov „nočných lovcov“. Viete, ktorý zo spomínaných netopierov to je?

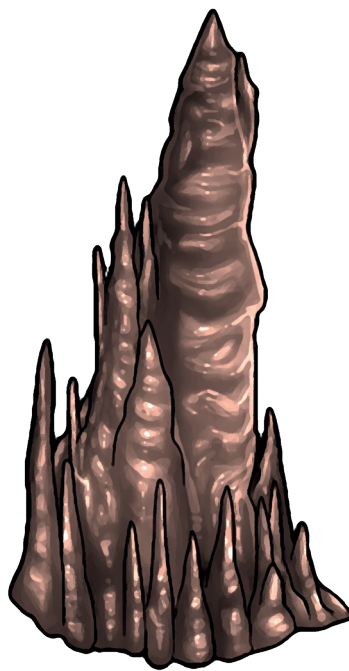
Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

Jaskyne a netopiere

RIEŠENIE ÚLOHY 1:

STALAKTIT

STALAGMIT

STALAGNÁT

RIEŠENIE ÚLOHY 2:

Ucháč svetlý